

15 marca 2017

P O M N I K
H I S T O R I I

Klasztor na Świętym Krzyżu i Opactwo Cystersów w Wąchocku na elitarnej liście

Klasztor na Świętym Krzyżu i Opactwo Cystersów w Wąchocku znajdują się na Liście Pomników Historii. Dotychczas na tę prestiżową listę wpisanych zostało 60 obiektów z całego kraju, ale województwo świętokrzyskie reprezentował tylko jeden - rezerwat archeologiczny w Krzemionkach koło Ostrowca Świętokrzyskiego. Uroczystości nadania tego wysokiego statusu obu świętokrzyskim perłom odbędą się w środę, 15 marca, w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.

Pomnik Historii to jedna z pięciu form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 r. Terminem tym określa się zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury naszego kraju. Tylko niektóre obiekty i zespoły zabytkowe mogą uzyskać taki status. Zarówno Święty Krzyż jak i wąchockie Opactwo zasłużyły na wpisanie na listę ze względu na wartość historyczną, naukową i

artystyczną. Rozporządzenie podpisał Prezydent RP.

Materiały związane z opracowaniem wniosku o wpisanie na Listę Pomników Historii klasztoru na Świętym Krzyżu przygotował dr Czesław Hadamik, który od wielu lat zajmuje się pracami archeologicznymi na Świętym Krzyżu, zwłaszcza w klasztorze.

Święty Krzyż jest symbolem ziemi świętokrzyskiej, od przechowywanych tutaj relikwii Drzewa Krzyża Świętego nazwę bierze województwo świętokrzyskie, ziemia świętokrzyska oraz różne instytucje działające na terenie województwa. – Święty Krzyż to także „duchowa stolica” dla tej części naszej ojczyzny – podkreśla ojciec superior **Zygfryd Wiecha**.

O randze Świętego Krzyża, jego znaczeniu mówili najwybitniejsi historycy podczas sympozjum naukowego – „Dziedzictwo Świętego Krzyża. Sacrum – Kultura – Nauka”, które odbyło się przed rokiem.

To wtedy w murach bazyliki mniejszej na Świętym Krzyżu odbywały się uroczystości z okazji 1050. rocznicy Chrztu Polski, 200 – lecia Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej i 80. rocznicy pobytu zakonników na Świętym Krzyżu.

Z kolei klasztor w Wąchocku jest jednym z najpiękniejszych przykładów architektury romańskiej w Polsce. Został zbudowany na przełomie XII i XIII wieku. Opactwo ufundował w 1179 roku biskup krakowski Gedeon, zaś budowniczym był Simon, z pochodzenia Włoch.

Klasztor dwukrotnie niszczyły najazdy tatarskie. Dzięki sile woli i wyteżonej pracy zakonnicy powoli przywracali go do dawnej świetności. W 1656 roku klasztor najechały wojska księcia Siedmiogrodu Jerzego Rakoczego, spustoszyły miasto i okolicę, a klasztor pozbawiły bogatego archiwum, skarbcza i cennych zabytków. Upadek zakonu cystersów w Wąchocku nastąpił w wyniku kasacji w 1818 roku przez władze carskie. Dopiero w 1951 roku odrodził się klasztor cysterski w Wąchocku. Staraniem konwentu i przy pomocy państwa podjęto restaurację tego cennego zespołu zabytkowego.

Pomniki Historii ustanawiane są od 1994 r. Do dziś to najwyższe wyróżnienie nadano 60 zabytkom. Z każdym rokiem, lista najcenniejszych obiektów sukcesywnie powiększa się. Znajdują się na niej obiekty o szczególnych wartościach materialnych i niematerialnych oraz znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego naszego kraju. Do elitarnego grona pomników historii mogą dołączać obiekty architektoniczne, krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne lub ruralistyczne, zabytki techniki, obiekty budownictwa obronnego, parki i ogrody, cmentarze, miejsca pamięci najważniejszych wydarzeń lub postaci historycznych oraz stanowiska archeologiczne.

Dzięki wpisaniu na Listę Pomników Historii Wąchock i Święty Krzyż będą mogły ubiegać się o wpis na światową listę dziedzictwa UNESCO.